

Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU3

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2021 inom utgiftsområde 25, som uppgår till ca 153,5 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om bemyndigande om ekonomiska åtaganden.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (M, SD, V, KD). Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstagande och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:1 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Budgetprocessen i riksdagen	4
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 25	6
Statens budget inom utgiftsområde 25	9
Särskilda yttranden	17
1. Statens budget inom utgiftsområde 25 (M)	17
2. Statens budget inom utgiftsområde 25 (SD).....	18
3. Statens budget inom utgiftsområde 25 (V)	18
4. Statens budget inom utgiftsområde 25 (KD)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Propositionen	23
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	23
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	24
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 25

a) Anslagen för 2021

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 25 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 25 punkt 1 och avslår motionerna

2020/21:2962 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V),

2020/21:3116 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD),

2020/21:3340 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) och

2020/21:3580 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 25 punkt 2.

Stockholm den 10 december 2020

På finansutskottets vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Elisabeth Svantesson (M)*, Gunilla Carlsson (S), Edward Riedl (M)*, Oscar Sjöstedt (SD)*, Adnan Dibrani (S), Ulla Andersson (V)*, Jan Ericson (M)*, Dennis Dioukarev (SD)*, Ingela Nylund Watz (S), Jakob Forssmed (KD)*, Ingemar Nilsson (S), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD)*, Karolina Skog (MP), Mattias Karlsson i Luleå (M)* och Rickard Nordin (C).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2020/21:1 i de delar som gäller utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen finns också i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag och beställningsbemyndiganden för 2021 samt de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen). Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2021 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner till 153 452 049 000 kronor (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:FiU1, rskr. 2020/21:63). I detta betänkande föreslår finansutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 25 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 25.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 25

Propositionen

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner omfattar fyra anslag: 1:1 Kommunalekonomisk utjämning, 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader, 1:3 Bidrag för kommunalekonomiska organisationer och 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner.

Mål

Riksdagen har beslutat att målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och regioner som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet (prop. 2008/09:1 utg.omr. 25, bet. 2008/09:FiU3, rskr. 2008/09:150).

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I propositionen anförs att ett arbete har bedrivits inom Regeringskansliet för att utveckla resultatredovisningen till riksdagen. Som en följd av det arbetet har antalet resultatindikatorer och bedömningsgrunder minskat, för att det ska bli tydligare vilka av dessa som är centrala för resultatbedömningen.

För att bedöma om målet för utgiftsområdet uppfyllts använder regeringen följande indikatorer och bedömningsgrunder:

- årets resultat
- intäktsutveckling
- kostnadsutveckling
- skuldsättning
- skillnader i resultat, kostnadsutveckling och skuldsättning mellan kommuner respektive regioner
- utvecklingen av statens styrning av kommuner och regioner.

Regeringens uppföljning av måluppfyllelsen görs med de förutsättningar som ansvarsfördelningen mellan staten och kommunsektorn ger. Den kommunala självstyrelsen, kommunernas ansvar för välfärdsverksamheterna, som styrs genom lagar och förordningar, och den kommunala beskattningsrätten utgör viktiga delar av den svenska decentraliserade samhällsmodellen. Kommuner och regioner har frihet att själva, inom ramen för befintlig lagstiftning, utforma sin verksamhet. De är också ansvariga för de olika verksamheternas resultat, kvalitet och innehåll och har genom den kommunala beskattningsrätten ett långtgående ansvar för verksamheternas finansiering. Varje kommun och region ska redogöra för om kraven i kommunallagen på en budget i balans och en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

På grund av ansvarsfördelningen mellan staten och kommunsektorn, och eftersom sektorns intäkter till största delen utgörs av kommunala skatteintäkter går det enligt regeringen inte att dra långtgående slutsatser av förhållandet mellan storleken på de generella statsbidragen och enskilda kommuners och regioners ekonomiska resultat och finansiella ställning. Regeringen konstaterar dock att resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag var betydligt högre i regionerna 2019 än de föregående åren, vilket bl.a. beror på en förändrad redovisningsprincip och att utfallet i kommunerna var på samma historiskt sett höga nivå som de föregående åren. Soliditeten förbättrades också i majoriteten av kommunerna och regionerna.

En stark konjunktur bedöms som avgörande för sektorns resultat. Kommunsektorns kostnader påverkas av att befolkningen växer och av att en större andel är i behov av välfärdstjänster. Samtidigt innebär den relativa ökningen av andelen unga och äldre i förhållande till andelen som förvärvsarbetar att skatteunderlaget försämras. Kostnadsutvecklingen dämpades dock i kommunerna 2019, trots ökade behov, medan ökningstakten i regionerna var oförändrad. En möjlig orsak till detta är enligt regeringen att insatser för asylsökande och nyanlända har minskat i takt med att mottagandet, och den statliga finansieringen av detta, har minskat. Eftersom verksamheterna till stor del är skattefinansierade anses den starka konjunkturen, med en hög sysselsättningsgrad, ha varit avgörande för sektorns resultat. Regeringen anser att förutsättningarna för att möta det utökade behovet av välfärd också har förbättrats genom de förstärkningar som gjorts av statsbidragen. Kommunerna har inte sett behov av skattehöjningar, medan några regioner har höjt skatten. Stora investeringar i t.ex. skolor, äldreboenden och sjukhus har gjorts, och behovet av fortsatta investeringar bedöms vara stort. Skuldsättningen har ökat i både kommuner och regioner, trots de höga resultatnivåerna.

Skillnaderna mellan kommunerna i de olika kommungrupperna och mellan regionerna i fråga om resultat, kostnadsutveckling och skuldsättning ökade 2019 jämfört med genomsnittet för den föregående tioårsperioden. Utmaningarna har också sett olika ut i kommuner och regioner när det gäller behovet av t.ex. anpassningar till ökande respektive minskande befolkning och förändringar i befolkningens sammansättning. Andelen kommuner med ett negativt balanskravsresultat ökade 2019 jämfört med genomsnittet den föregående tioårsperioden, medan andelen regioner med negativt balanskravsresultat minskade. Regeringen konstaterar dock att det finns kommuner och regioner där resultatet, trots de generellt goda ekonomiska förutsättningarna, är på en nivå som inte stärker ekonomin och att det innebär en ökad risk för att de inte kommer att uppfylla balanskravet eller kravet på god ekonomisk hushållning. Enligt regeringen kan orsaken till de låga resultaten vara stora ekonomiska utmaningar eller svårigheter att bedriva en effektiv ekonomisk styrning. En effektiv ekonomistyrning innebär att väl avvägda mål för ekonomi och verksamhet ställs upp utifrån lokala och regionala förutsättningar samt att dessa mål också uppnås. Regeringen ser positivt på den ökade användningen av jämförelser och anser att dessa är ett

bra stöd för kommuner och regioner för att bedöma effektiviteten och kvaliteten i verksamheterna.

Vidare anser regeringen att den uppdatering och förstärkning av kostnadsutjämningen som har genomförts, där hänsyn i högre grad tas till gleshet och socioekonomiska faktorer, såsom utbildningsnivå och inkomster, har stärkt de ekonomiska förutsättningarna mellan kommunerna och regionerna för att kunna tillhandahålla en likvärdig service.

Regeringen har också inrättat Valfärdskommissionen som ska identifiera och analysera konkreta åtgärder som kan stärka kommunsektorns förmåga att tillhandahålla välfärdstjänster av god kvalitet i framtiden.

Bedömning av målpuppfyllelse

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att de statliga insatserna har bidragit till goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar i kommuner och regioner. Utformningen av den statliga styrningen bedöms som avgörande för kommunsektorns möjligheter att bedriva en effektiv verksamhet. Regeringen framhåller att det är staten som har det yttersta ansvaret för samhällsekonomin och den ekonomiska politiken samt ett övergripande ansvar för att samtliga kommuner och regioner har förutsättningar och kapacitet som står i proportion till det samlade uppdraget.

Vidare framhåller regeringen att covid-19 har inneburit stora påfrestningar, särskilt för regionernas hälso- och sjukvård och kommunernas äldreomsorg. Även andra verksamheter har drabbats. Osäkerheter i ekonomin och tilltagande arbetslöshet har samtidigt medfört en snabb försämring av skatteintäkterna. Regeringen bedömer att resurstillskotten under 2020 i form av såväl generella som riktade statsbidrag har ökat möjligheterna för kommuner och regioner att upprätthålla en god tillgång till vård, skola, omsorg och kollektivtrafik.

Utskottets bedömning

I utskottets betänkande 2020/21:FiU1 Statens budget 2021 – rambeslutet välkomnade utskottet att regeringen förtydligat riktlinjerna för resultatredovisningen i linje med de förändringar som samarbetsgruppen mellan Regeringskansliet och Riksdagsförvaltningen föreslagit för att förbättra regeringens resultatredovisning till riksdagen. Utskottet noterar och välkomnar att det arbetet bl.a. resulterat i att antalet resultatindikatorer och bedömningsgrunder för utgiftsområde 25 har minskats för att det ska bli tydligare vilka av dessa som är centrala för resultatbedömning.

Vid tidigare uppföljningar av regeringens resultatredovisningar har utskottet noterat de svårigheter som finns med att följa upp hur de generella statsbidragen används och att dra slutsatser om sambanden mellan storleken på de generella statsbidragen, fördelningen av dessa och enskilda kommuners och regioners ekonomiska resultat och finansiella ställning. Utskottet har framhållit att resultatredovisningen är ett underlag för utskottets behandling av

budgetpropositionen och understrukt vikten av att regeringen kan analysera och dra generella slutsatser om sambanden mellan statsbidragen och måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och regioner är avgörande för en väl utbyggd välfärd. Utskottet noterar att dessa svårigheter kvarstår, men att regeringen nu gör en analys av de statliga insatserna och lämnar sin bedömning om måluppfyllelsen för utgiftsområdet, vilket utskottet välkomnar.

I detta sammanhang kan också nämnas att utskottet beslutat om att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämnningssystemet för att säkerställa att utjämnningssystemet i tillräcklig grad kan ge kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar oberoende av skattekraft och opåverkbara strukturellt betingade kostnader (bet. 2020/21:FiU15). Vid en sådan översyn kan det också enligt utskottets mening vara lämpligt att ytterligare se över de resultatindikatorer och bedömningsgrunder som används för att bedöma utgiftsområdets måluppfyllelse och för att därmed säkerställa att de indikatorer som används är de mest relevanta för dess syfte.

Statens budget inom utgiftsområde 25

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt regeringens förslag och lämnar det bemyndigande som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 25 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (V) och 4 (KD).

Propositionen

Utgifterna inom utgiftsområdet föreslås minska med 4,5 miljarder kronor 2021 jämfört med 2020. Minskningen förklaras främst av att de tillfälliga tillskott till kommuner och regioner som regeringen föreslog och som riksdagen beslutat om under 2020, minskas i takt med att konsekvenserna av covid-19 mildras. De tillskott av generella statsbidrag som föreslås för 2021 är enligt regeringen höga ur ett historiskt perspektiv.

Politikens inriktning

De ekonomiska förutsättningarna för kommuner och regioner har enligt regeringen på kort tid förändrats avsevärt. Spridningen av covid-19 har medfört såväl direkta som indirekta merkostnader och intäktsbortfall för kommuner och regioner. Den efterföljande konjunkturnedgången beräknas resultera i en mycket svag utveckling av kommunsektorns skatteinkomster

2020 och 2021. Osäkerheten bedöms vara stor när det gäller hur allvarliga och långvariga konsekvenserna blir. Samtidigt antas antalet unga och äldre i befolkningen öka, vilket driver på konsumtions- och investeringsutgifterna.

Staten, kommunerna och regionerna har ett gemensamt ansvar för att hantera utmaningarna framöver. Regeringen bedömer att det pågående reformarbetet och en fortsatt effektivitetsutveckling behövs för att säkerställa en långsiktigt hållbar välfärd. I syfte att utveckla välfärdens verksamheter och minska risken för nedskärningar eller skattehöjningar i kommuner och regioner bedömer regeringen att det finns behov av ytterligare generella tillskott 2021 och 2022.

Utmaningarna för kommunerna och regionerna är enligt regeringen inte enbart av ekonomisk art, utan åtgärder behöver också vidtas för att säkerställa den organisatoriska kapaciteten, personal- och kompetensförsörjningen och förmågan till utveckling. Ekonomiska tillskott och goda planeringsförutsättningar bedöms som viktiga för sektorns möjligheter att möta dessa utmaningar, men regeringen menar att det även kommer att krävas effektiviseringar och nya arbetssätt.

Anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 148,5 miljarder kronor till anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting enligt lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och även för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn. Förslaget innebär en höjning av anslaget med ca 27,7 miljarder kronor jämfört med 2019.

Tidigare föreslagna och aviserade tillskott svarar för 15,5 miljarder kronor.

För att minska behovet av att höja kommunalskatterna och skära ned i verksamheter, och samtidigt ge kommuner och regioner bättre förutsättningar att utveckla välfärden föreslår regeringen att anslaget ökas med ytterligare 10 miljarder kronor 2021.

Kommuner och regioner kompenseras för ett minskat skatteunderlag och minskade skatteintäkter till följd av regeringens förslag att sänka skatten för pensionärer genom ett höjt grundavdrag. Det förklarar ca 2,2 miljarder kronor av höjningen. Nya, tidigare beslutade och ändringar av tidigare aviserade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen och övriga ekonomiska regleringar minskar anslaget sammantaget med ca 0,1 miljarder kronor.

Anslaget 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ca 4,7 miljarder kronor till anslaget 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner enligt lagen (2008:342) om utjämning av kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa

funktionshindrade. Statens utgifter för utjämningen av kostnader för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS-kostnader) motsvaras av utjämningsavgiften som kommunsektorn betalar och som redovisas mot inkomsttitel 7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader. De båda beloppen bör överensstämja, och prognosen för anslaget bör utgå från de senaste tillgängliga uppgifterna om beräknad utgiftsnivå i utjämnings-systemet.

Förslaget innebär en höjning av anslaget med 83 miljoner kronor jämfört med anvisade medel för 2020. En höjning av anslaget bedöms som nödvändig för att utjämningsystemet för LSS-kostnader ska kunna upprätthållas.

Anslaget 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 7,15 miljoner kronor till anslaget 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer. Anslaget får användas för statsbidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området: Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Anslaget får vidare användas till insatser för utveckling av statens styrning av kommuner och regioner.

RKR är en ideell förening för normbildning i kommunala redovisningsfrågor och har i uppgift att främja god redovisningssed i enlighet med lagen (2017:597) om kommunal bokföring och redovisning. Medlemmar i föreningen är staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), som i avtal har förbundit sig att stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med vardera 1,4 miljoner kronor per år. RKR har ansökt om statligt bidrag för 2021 års verksamhet på 1,4 miljoner kronor.

Även RKA är en ideell förening. Medlemmarna är staten och SKR. RKA tillhandahåller nyckeltal i databasen Kolada för jämförelser i kommunsektorn. Syftet med databasen är att stödja uppföljningen av måluppfyllelse och resursanvändning i kommuner och regioner. Även i denna förening har medlemmarna förbundit sig i avtal att årligen stödja föreningens verksamhet med högst 4,55 miljoner kronor vardera. Från och med 2020 stöder staten enligt ett tilläggsavtal föreningen med ytterligare 1,2 miljoner kronor årligen för föreningens arbete med att vidareutveckla möjligheterna till jämförelser och analyser av effektivitet och ett utökat stöd till kommuner och regioner för att arbeta med detta. RKA har ansökt om statligt bidrag på 5,75 miljoner kronor för 2021 års verksamhet.

Anslaget 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 250 miljoner kronor till anslaget 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner. Anslaget får användas för utgifter för tillfälligt stöd till kommuner och regioner, som syftar till att dessa ska nå en ekonomi i balans och på sikt en god ekonomisk hushållning.

Enligt regeringens ska generella statsbidrag vara utgångspunkten i den ekonomiska styrningen av kommunsektorn. Generella statsbidrag möjliggör

en anpassning efter lokala och regionala behov, vilket är särskilt viktigt då utmaningarna är stora och skiljer sig åt mellan kommunerna och mellan regionerna.

Regeringen bedömer dock att det kan finnas skäl att stödja enskilda kommuner eller regioner och föreslår därför att medel tillförs för att hjälpa vissa kommuner och regioner att vidta åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans och en god ekonomisk hushållning. Regeringen avser att inrätta en kommundelagation med detta uppdrag.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen bedömer att det kan finnas behov av att kunna fatta beslut om tillfälligt ekonomiskt stöd som omfattar längre tid än innevarande budgetår. Regeringen föreslår därför att den bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 750 miljoner kronor 2022–2024.

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2020/21:3580 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning ska ökas med 10,7 miljarder kronor utöver vad regeringen föreslår. Höjningen av anslaget förklaras av att motionärerna förordar en egen satsning om 13,5 miljarder kronor i generella statsbidrag årligen 2021–2023 i stället för regeringens föreslagna ökning om 10 miljarder kronor 2021. Därutöver vill motionärerna att anslaget ökas med 225 miljoner kronor för att möjliggöra utökad undervisningstid och med 350 miljoner kronor för att kommunerna ska ha möjlighet att utöka lovskolan. Moderaterna föreslår en större skattesänkning för pensionärerna än regeringen och kompenserar därför kommunsektorn med ytterligare 6,6 miljarder kronor för minskade skatteintäkter.

Som en följd av de resurser som motionärerna föreslår till kommunsektorn avisar de regeringens förslag om att anvisa 250 miljoner kronor till anslaget 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner.

För att kommunerna ska klara välfärdsåtagandet, förbättra integrationen och få ned bidragskostnaderna anser motionärerna att de behöver ökade resurser. På längre sikt anser motionärerna att en omläggning av riktade statsbidrag till generella statsbidrag bör genomföras i större omfattning.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2020/21:3116 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning ska ökas med 10 miljarder kronor utöver vad regeringen föreslår. För att kommunsektorn ska ha rimliga förutsättningar att upprätthålla god välfärd, fungerande

offentliga kärnverksamheter parallellt med ett rimligt skattetryck och utan att ytterligare behöva öka skuldbördan anser motionärerna att mer resurser behövs.

Vänsterpartiet

I partimotion 2020/21:2962 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning ska ökas med 26,2 miljarder kronor utöver vad regeringen föreslår. Anslaget ökas med 10 miljarder kronor som en generell satsning för att kommuner och regioner ska kunna möta de kostnader som följer av den demografiska utvecklingen utan nedskärningar eller skattehöjningar. Motionärerna föreslår också att det ska införas ett flertal särskilda stöd. För att viktiga samhällsfastigheter ska kunna byggas föreslår motionärerna att det ska införas ett investeringsstöd. Ett särskilt stöd föreslås för att den tioåriga mångmiljardsatsningen, de s.k. rättvisemiljarderna ska kunna fortsätta. Rättvisemiljarderna går till kommuner med områden som karakteriseras av exempelvis hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och lågt valdeltagande. Förslagen höjer anslaget med 10 respektive 2 miljarder kronor. Ett särskilt stöd föreslås till mindre kommuner för att de ska kunna erbjuda välfärd på lika villkor. För detta ändamål ökas anslaget med 1,9 miljarder kronor. Motionärerna lämnar vidare förslag om att införa ett särskilt stöd för att stärka hälso- och sjukvården i glest befolkade regioner och att extra medel avsätts för äldreomsorgen. Förslagen höjer anslaget med 1 respektive 3,5 miljarder kronor. Motionärerna lämnar också förslag om särskilt stöd för att riksnormen för försörjningsstöd ska kunna höjas och för att möta personalbristen inom utbildningssektorn. Förslagen höjer anslaget med 960 respektive 162 miljoner kronor. Vidare reglerar motionärerna effekterna av förslag som påverkar det kommunala skatteunderlaget, vilket minskar anslaget med ca 3,4 miljarder kronor.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2020/21:3340 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) anför motionärerna att den politik som regeringen bedrivit har slagit hårt mot jobb och företagande. Mot den bakgrunden ser motionärerna med oro på regeringen samtidigt utökat det offentliga åtagandet genom flera satsningar på att kostnadsbefria utvalda delar av välfärden. Det riskerar enligt motionärerna att skapa ytterligare skattehöjningar och försämrade jobbmöjligheter. Motionärerna anför att de prioriterar mer träffsäkra satsningar än regeringen, och därför avskaffas kostnadsfri tandvård för alla mellan 19–23 år, och anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning minskas med 600 miljoner kronor.

Motionärerna reglerar effekterna av förslag som påverkar kommunernas skatteintäkter, vilket ökar anslaget med 600 miljoner kronor. Sammantaget tar de föreslagna förändringarna ut varandra, och därför är summa anvisade medel

på anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning oförändrad jämfört med vad regeringen föreslår.

Motionärerna föreslår även riktade satsningar till kommunsektorn för vård och äldreomsorg inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Prestationsbaserade ersättningar som överlåter åt regioner och kommuner att själva välja lämpliga metoder att uppnå vissa bestämda ändamål är enligt motionärerna exempel på god statlig styrning.

Kompletterande information

Sveriges Kommuner och Regioners ekonomirapport, oktober 2020

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) konstaterar i sin rapport att coronapandemin under våren ledde till en extremt snabb nedgång i produktion och sysselsättning, såväl i Sverige som i omvärlden, och att verksamheten i kommuner och regioner fick ställa om i rekordfart. Till följd av stora tillfälliga pandemirelaterade tillskott väntas kommuner och regioner nå mycket starka resultat 2020. Enligt SKR har de statliga tillskotten gett goda ekonomiska förutsättningar för kommunsektorn att med ekonomin tryggad hantera pandemin. Samtidigt kommer den demografiska utvecklingen att innebära stora utmaningar och långsiktiga effekter på ekonomi och bemanning framöver. SKR bedömer att det blir en stor utmaning att både effektivisera verksamheten och komma ikapp med sådant som inte kunnat göras till följd av pandemin. Årets starka ekonomiska resultat riskerar enligt SKR att skapa förväntningar som regioner och kommuner inte kommer att ha möjlighet att uppfylla på längre sikt.

Enligt SKR har det under de senaste åren varit relativt få ändringar av skattesatserna. År 2020 blev mer normalt med 26 höjningar och 4 sänkningar. Tillsammans med en blygsam skatteväxling i Västerbotten ökade medelskattesatsen med 3 öre, till 20,65 procent. De enkätsvar som SKR fått från kommunerna indikerar att ett tiotal kommuner avser att höja skatten, och att en handfull avser att sänka den till 2021.

Kommunernas samlade resultat beräknas till 2,5 procent av skatter och generella statsbidrag 2021 och till strax under 2 procent 2022, där 2 procent anses vara tumregeln för god ekonomisk hushållning. År 2023 beräknas resultatet hamna under 2 procent, och åtgärder eller extra statsbidrag motsvarande 3 miljarder kronor krävs enligt SKR för att nå ett resultat på 1 procent av skatter och generella statsbidrag.

När det gäller regionerna bedömer SKR att det gynnsamma ekonomiska läget 2020 och det godtagbara ekonomiska läget 2021 gör att ingen region förmodligen kommer att höja skattesatsen för 2021. Trots det ekonomiska nuläget menar SKR att det krävs både strukturella åtgärder, ökad produktivitet och effektivitet för att bromsa kostnadsutvecklingen åren därefter. Det demografiska trycket är enligt SKR fortsatt högt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att riksdagen den 25 november sa ja till regeringens budgetförslag för 2021. Därmed beslutade riksdagen om ramar för de 27 utgiftsområdena. Ramen för utgiftsområde 25 fastställdes till 153,5 miljarder kronor för 2021. De förslag till anslag inom utgiftsområdet som är högre än den beslutade ramen kan inte bifallas vid behandlingen av utgiftsområdet. Utskottet noterar att Moderaterna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har anslagsförslag som är högre än den ram som riksdagen fastställt.

I likhet med regeringen konstaterar utskottet att de ekonomiska förutsättningarna för kommuner och regioner på kort tid har förändrats avsevärt. Spridningen av covid-19 har medfört såväl merkostnader som intäktsbortfall. Utskottet noterar också att den efterföljande konjunkturnedgången beräknas resultera i en svag utveckling av kommunernas skatteinkomster 2020 och 2021 och att det råder stor osäkerhet om hur allvarliga och långvariga konsekvenserna blir. Samtidigt antas antalet unga och äldre i befolkningen öka, vilket driver på konsumtions- och investeringsutgifterna.

Utskottet välkomnar därför att regeringen avser att föra en politik som även framöver värnar välfärden och medborgarnas tillit till det offentliga i en period av återhämtning. Utskottet delar regeringens bedömning att ytterligare generella tillskott behövs för att utveckla välfärdens verksamheter och minska risken för nedskärningar eller skattehöjningar i kommuner och regioner och välkomnar därför regeringens föreslagna förstärkning av de allmänna bidragen till kommuner och regioner.

Utskottet noterar också att även om resultatet för kommunsektorn har varit starkt under de senaste åren, råder stora skillnader mellan kommuner och regioner. Det finns kommuner och regioner där resultatet, trots generellt goda ekonomiska förutsättningar, är på en nivå som inte stärker ekonomin, vilket innebär en ökad risk för att de inte kommer att uppfylla balanskravet eller kravet på god ekonomisk hushållning. De låga resultaten kan t.ex. förklaras av stora ekonomiska utmaningar eller svårigheter att bedriva en effektiv verksamhet. Som regeringen framhåller innebär en effektiv ekonomistyrning att väl avvägda mål för ekonomi och verksamhet ställts upp utifrån lokala och regionala förutsättningar samt att dessa mål också uppnås. I likhet med regeringen ser utskottet positivt på att användningen av jämförelser ökar, och utskottet anser att dessa är ett bra stöd för kommunernas och regionernas bedömningar av effektiviteten och kvaliteten i verksamheterna. Samtidigt är utformningen av statens styrning av stor vikt för kommuners och regioners möjligheter att bedriva en effektiv välfärd av god kvalitet. Utskottet delar regeringens bedömning att generella statsbidrag ska vara utgångspunkten i den ekonomiska styrningen av kommunsektorn men anser samtidigt att det kan finnas behov av att staten ersätter kommunerna och regionerna för kostnader inom vissa områden och behov av riktade statsbidrag till specifika områden med stora utvecklingsbehov. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om ett tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner för att dessa ska nå en ekonomi i balans och på sikt en god ekonomisk hushållning. Utskottet

noterar också den utredning som tillsatts för att bedöma om nuvarande regelverk för ekonomisk förvaltning i kommunallagen (2017:725) utgör en bra grund för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner.

Utskottet delar vidare regeringens bedömning att utmaningarna inte enbart är av ekonomisk karaktär utan att kommuner och regioner även måste vidta åtgärder för att säkerställa organisatorisk kapacitet, personal- och kompetensförsörjning och förmåga till utveckling. Utskottet noterar att Valfärdskommissionen hittills har arbetat med förslag för att förbättra styrningen i välfärden och digitaliseringen och att den i sitt fortsatta arbete kommer att fokusera på kompetensförsörjning och arbetsmiljö samt en effektiv användning av de offentliga resurserna, vilket utskottet ser fram emot.

Med detta tillstyrker utskottet regeringens förslag till anslag och bemyndigande inom utgiftsområde 25 och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 25 (M)

Elisabeth Svantesson (M), Edward Riedl (M), Jan Ericson (M) och Mattias Karlsson i Luleå (M) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 25 november 2020 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 25 inte får överstiga 153 452 049 000 kronor 2021 (bet. 2020/21:FiU1). Eftersom Moderaternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Moderaternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Moderaternas politik inom utgiftsområde 25. Moderaternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2020/21:3422. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet. Sammantaget anvisar vi 10,4 miljarder kronor mer än regeringen till utgiftsområde 25 för 2021.

Moderaternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 25 menar vi skulle ha skapat bättre förutsättningar för kommuner och regioner att klara välfärdsåtagandet, förbättra integrationen och få ned bidragskostnaderna jämfört med det förslag som utskottet ställt sig bakom.

Sverige har – förutom pandemin – att hantera en hög arbetslöshet och en grov kriminalitet. Detta är Sveriges stora problem. I Moderaternas partimotion 2020/21:3422 fokuserar vi därför på att se till att Sverige ska ha beredskap för att pandemin kan förvärras, att knäcka arbetslösheten och att bekämpa kriminaliteten. För att ta höjd för ett läge där coronakrisen förvärras innehåller Moderaternas budget en krisbuffert. Den kan användas för att dels stärka hälso- och sjukvården och dels stötta ekonomin för att pressa tillbaka arbetslösheten när smittspridningen nu återigen tar fart.

För att knäcka arbetslösheten ser vi till att återupprätta arbetslinjen genom att strama åt de svenska bidragssystemen, införa ett bidragstak, se till att nyanlända gradvis ska kvalificera sig till de svenska bidragssystemen samt växla ineffektiva skatteavdrag mot bredare skattesänkningar på arbete och investeringar. Välfärden tillförs mer resurser samtidigt som de villkoras med ett skattehjärstopp för att inte framtida skattehöjningar ska hota en ekonomisk återhämtning. Den klyfta i beskattning mellan löntagare och pensionärer som regeringen inför tas bort.

För att bekämpa kriminaliteten föreslår vi en mönsterbrytande kriminalpolitik för att krossa gängen och återupprätta tryggheten. Det handlar om bl.a. dubbla straff för gängkriminella, visitationszoner och att göra det straffbart att vara med i kriminella gäng. Det handlar också om att exempelvis hela rättsväsendet tillförs resurser och att göra polisyrket mer attraktivt.

Genom att fokusera på att lösa Sveriges stora problem kan vi se till att Sverige blir ett land där arbetslösheten pressas tillbaka, fler är trygga och att resurserna till välfärden kan växa.

2. Statens budget inom utgiftsområde 25 (SD)

Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD) och Charlotte Quensel (SD) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 25 november 2020 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 25 inte får överstiga 153 452 049 000 kronor 2021 (bet. 2020/21:FiU1). Eftersom Sverigedemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Sverigedemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Sverigedemokraternas politik inom utgiftsområde 25. Sverigedemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2020/21:3128. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 2 i det betänkandet. Sammantaget anvisar vi 10 miljarder kronor mer än regeringen till utgiftsområde 25 för 2021.

Sverigedemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 25 menar vi skulle ha skapat bättre förutsättningar för kommuner och regioner att upprätthålla god välfärd, fungerande offentliga kärnverksamheter parallellt med ett rimligt skattetryck och utan att ytterligare behöva öka skuldbördan jämfört med det förslag som utskottet ställt sig bakom.

3. Statens budget inom utgiftsområde 25 (V)

Ulla Andersson (V) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 25 november 2020 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 25 inte får överstiga 153 452 049 000 kronor 2021 (bet. 2020/21:FiU1). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 25. Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 25 är en del av vårt budgetalternativ som är en helhet. Vänsterpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2020/21:3422. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet.

I Vänsterpartiets partimotion 2020/21:3422, Vägen ut ur krisen – en plan för jämlikhet och grön omställning, presenterar vi omfattande satsningar på välfärden och ett reformerat skattesystem i syfte att öka jämlikheten genom

omfördelning och skapa förutsättningar för att lyckas med den gröna omställningen. När var och en gör saker för sig, utan hänsyn till att våra liv är sammanbundna i ett samhälle, drar de rika ifrån, välfärden kollapsar och klimatet havererar. Men när vi gör saker tillsammans blir det bättre för oss alla, då kan vi stärka välfärden, öka friheten för de allra flesta, skapa rättvisa och jämlikhet samt lyckas med den nödvändiga omställningen.

I förra årets budgetproposition valde regeringen att lägga miljardbelopp på att skattesubventionera hushållsnära tjänster, köksrenoveringar och sänkt inkomstskatt för höginkomsttagare, i stället för att satsa på att säkra välfärdens långsiktiga finansiering eller stärka produktivitetstillväxten i den svenska ekonomin. I årets budgetproposition tar regeringen dessvärre den här politiken till en ny nivå. När regeringen prioriterar de rika framför att ta tag i de växande klyftorna så väljer Vänsterpartiet en annan väg.

Vänsterpartiet vill ha ett jämlikt, hållbart och rättvist samhälle. Vi satsar på att minska klyftorna och på att stärka den generella välfärden. Våra satsningar är centrala för ett jämlikare samhälle. Mycket av de pengar vi lägger går till välfärden i syfte att skapa bättre kvalitet, bättre arbetsvillkor, fler arbetstillfällen och inte minst – en välfärd som omfattar fler. Vänsterpartiets plan för ett jämlikt samhälle och en grön omställning sätter därmed de ekonomiskt mest utsatta, välfärden samt miljön och klimatet i fokus. Vi avsätter ca 70 miljarder kronor mer än regeringen på reformer som syftar till att bygga ett robust, hållbart och rättvist samhälle för alla. Vänsterpartiet har samma finansiella sparande som regeringen, vilket innebär att de reformer vi tillskjuter är finansierade via ökade skatteinkomster som höginkomsttagare och personer med stora förmögenheter och kapitalinkomster får bära.

För att kommuner och regioner ska kunna möta de kostnader som följer av den demografiska utvecklingen utan att behöva göra nedskärningar eller skattehöjningar måste de generella statsbidragen öka betydligt mer än vad utskottet har tagit beslut om. Välfärden behöver byggas ut och förbättras liksom arbetsvillkoren för alla dem som arbetar inom välfärden. Med Vänsterpartiets budgetalternativ tillförs resurser som skapar förutsättningar för detta.

Vänsterpartiets budgetalternativ skapar också bättre förutsättningar för att viktiga samhällsfastigheter ska kunna byggas. Bristen på framför allt äldreboenden men också förskolor och skolor är stor. Kommunerna behöver öka takten i byggandet och därför måste staten ta ett större ansvar genom att införa ett investeringsstöd. Ett stöd för att bygga lokaler för det gemensamma, barn och äldre förtjänar det finaste vi kan erbjuda. Dessutom behöver vi i krisen öka investeringarna för att skapa fler arbetstillfällen.

Med Vänsterpartiets budgetalternativ skulle även kommuner med områden som karakteriseras av exempelvis hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och lågt valdeltagande få bättre förutsättningar att bedriva välfärd på lika villkor. Även mindre kommuner skulle få bättre förutsättningar att erbjuda välfärd på lika villkor genom ett särskilt stöd. Med vårt förslag skulle också hälso- och sjukvården i glest befolkade regioner ha stärkts och äldreomsorgen skulle ha

fått extra medel. Sammantaget anvisar vi 26,2 miljarder kronor mer än regeringen till utgiftsområde 25 för 2021.

4. Statens budget inom utgiftsområde 25 (KD)

Jakob Forssmed (KD) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller statens budget inom utgiftsområde 25. Kristdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Kristdemokraternas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2020/21:3530. Motionen behandlas i betänkande 2020/21:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 4 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 25. Förslaget till statens budget för 2021 inom utgiftsområde 25 läggs fram i kommittémotion 2020/21:3340. Kristdemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 25 menar jag skulle ge kommuner och regioner bättre förutsättningar att upprätthålla och utveckla välfärden genom mer träffsäkra satsningar jämfört med det förslag som utskottet ställt sig bakom.

Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i den globala konkurrensen. En välfungerande ekonomisk politik ger oss resurser att satsa på välfärden, såsom en god vård och omsorg och en bra skola. Med genomtänkta reformer av arbetsmarknaden och skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap. Den ekonomiska politiken ska också stärka familjerna och det civila samhället, vilket är en grund för ett samhälle byggt på gemenskap där människor känner tillit till varandra.

Coronapandemin förde snabbt Sverige och omvärlden in i en synnerligen djup lågkonjunktur, som en konsekvens av de åtgärder som regeringar världen över behövt ta för att stoppa smittspridningen av covid-19. Även om vissa tecken på ljusning finns ett halvår senare befinner vi oss fortfarande i en kraftig lågkonjunktur och ett skört ekonomiskt läge. Situationen framåt är till stor del avhängig av hur smittspridningen utvecklas världen över och restriktionerna med den.

I omvärlden ser vi också ökade risker när fattigdomen växer i pandemins spår. Den extrema fattigdomen ökar för första gången på tjugo år. Av dessa nya fattiga lever 80 procent i medelinkomstländer, där viktiga delar av globala värdekedjor finns. Med sämre möjligheter för fattigare länder att bekämpa den ekonomiska krisen – när möjligheter att låna till stora ekonomiska stimulanser är små och biståndet riskerar att sina – uppstår ett stort mänskligt lidande och dessutom en risk för spridningseffekter i världsekonomin.

I Sverige finns det en risk att arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer under lång tid, vilket skulle ha negativa hälsoeffekter, medföra sociala problem, och undergräva offentliga finanser och därmed välfärdens långsiktiga finansiering. De omfattande korttidspermitteringarna innebär ett dämpat behov av att nyanställa den närmaste tiden, eftersom framför allt den outnyttjade personalreserven sysselsätts när produktionen återhämtar sig. Det gör att situationen för de arbetslösa riskerar att bli värre, när persistenseffekter uppstår. Denna negativa utveckling på arbetsmarknaden kommer kunna skapa svåra problem där de som haft svårt att få jobb redan i en högkonjunktur, framför allt äldre, utrikes födda och de med lite eller ingen utbildning, hamnar i långvarig arbetslöshet i en lågkonjunktur.

Samtidigt som vi ska hantera den stora och breda påverkan på vårt samhälle som coronapandemin medfört behöver vi klara att möta de stora samhällsproblem som fanns före pandemin och som i flera fall förvärrats. Det handlar framför allt om den arbetslöshet som riskerar att bita sig fast, den vårdskuld som lagts till redan långa vårdköer, de brister i äldreomsorgen som satts i blyxtbelysning och den djupt oroande brottsutvecklingen.

Att klara detta kräver ledarskap och förmåga att prioritera. Men regeringen och dess samarbetspartier sätter prestige i att få genomföra sina respektive partimärkta favoritreformer framför Sveriges bästa. Även om det också finns bra delar i budgeten är det uppenbart att ingen tar ansvar för helheten – i stället läggs en historiskt stor budget med många illa beredda, ineffektiva och tidsmässigt felaktiga förslag.

Alla de som blivit av med jobbet, blivit utsatta för brott, väntat länge på nödvändig vård eller upplevt en otrygg äldreomsorg förtjänar bättre. I vår budgetmotion prioriterar vi därför annorlunda. Våra förslag till jobbreformer syftar till att arbetsgivare ska vilja anställa personer som i dag är arbetslösa istället för att ge stöd till anställningar som redan finns.

Vi föreslår ett nationellt grepp för att beta av vårdskuld och vårdköer och ta i anspråk all vårdkapacitet som kan uppbringas – oavsett var i landet den råkar finnas.

Vi vill tillföra mer resurser till äldreomsorgen än regeringen. Vi vill införa verktyg för att kraftigt öka antalet platser i anpassade boenden för äldre, möta de sociala behoven och förbättra den medicinska kompetensen. Dessutom föreslår vi stora satsningar på att äldreomsorgens personal ska kunna arbeta under skäligena villkor.

Vi menar att alla delar av rättsväsendet nu måste få betydande tillskott, något regeringen och dess samarbetspartier glömde bort när de satt vid förhandlingsbordet. Vi vill se till att det blir fler poliser i yttre tjänst och att de förebyggande insatserna förstärks.

Det finns en enorm kraft i vårt samhälle som manifesterats i den solidaritet som visats under pandemin. Vård- och omsorgspersonal har slitit för att rädda liv och hälsa. Företagare och anställda har kämpat för att rädda företag från att gå i graven. Civilsamhället har sträckt ut en hand till utsatta.

Nu måste också politiken göra sitt. Vi är beredda att ta oss an uppgiften – för patienterna i vårdkön, för de äldre som behöver omsorg, för brottsoffren och de arbetslösa. Sverige förtjänar bättre.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021 utgiftsområde 25:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:2962 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2020/21:3116 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2020/21:3340 av Jakob Forssmed m.fl. (KD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2020/21:3580 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabellen i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen		
		M	SD	V
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	148 511 444	10 675 000	10 000 000	26 169 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 683 455	±0	±0	±0
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7 150	±0	±0	±0
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner	250 000	-250 000	±0	±0
Summa för utgiftsområdet	153 452 049	10 425 000	10 000 000	26 169 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner	750 000	2022–2024
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	750 000	